

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060307

DOM
2017-08-31
Stockholm

Mål nr
P 817-17

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2017-01-03 i mål nr P 3622-16, se bilaga A

PARTER

Klagande

1. BA

2. YA

Motpart

Samhällsbyggnadsnämnden i Alingsås kommun

SAKEN

Utdömande av vite

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen upphäver mark- och miljödomstolens dom och avslår Samhällsbyggnadsnämndens i Alingsås kommun ansökan om utdömande av vite.

Dok.Id 1356250

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00–15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

BA och **YA** har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva beslutet om utdömande av vite.

De har framfört att de behöver ha tiden fram till den 30 april 2017 på sig för att röja och iordningställa fastigheten. Underhållet har blivit eftersatt eftersom de haft några svåra år fysiskt, psykiskt och ekonomiskt, men nu har de fått hjälp med arbetet på fastigheten. Ett vite på sjutusen kronor skulle vara förödande för dem men också för det arbete som ska utföras, då det kommer att krävas ekonomiska satsningar.

Samhällsbyggnadsnämnden i Alingsås kommun har motsatt sig ändring.

Nämnden har framhållit att klagandena inte har hört av sig trots upprepade möjligheter att göra det under ärendets gång.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Samhällsbyggnadsnämnden i Alingsås kommun beslutade den 22 februari 2016 att förelägga **BA** och **YA**, ägare till fastigheten **A**, att senast den 31 maj 2016 riva och forsla bort rivningsavfall från garage och friggebod samt röja sly på fastigheten. Föreläggandet förenades med ett vite om 3 500 kr för vardera ägaren för det fall åtgärderna inte utfördes inom ovan angiven tid samt därutöver löpande vite om 3 500 kr per person vid varje månadsskifte därefter. Nämndens beslut delgavs **BA** och **YA** den 31 maj 2016 genom stämmingsman. Samma dag som delgivning skedde gjordes ett tillsynsbesök och det kunde då observeras att sly hade tagits ner. Vid nytt tillsynsbesök den 21 september 2016 konstaterades att de förfallna byggnaderna inte hade rivits samt att slyn som tidigare tagits ner inte hade forslats bort.

Nämnden ansökte den 3 oktober 2016 om utdömande av vite med 3 500 kr vardera för **BA** och **YA** med motiveringen att bortforsling av

avröjt sly från fastigheten och rivning av förfallna och ovårdade byggnader samt bortforsling av rivningsavfall skulle ha skett senast den 31 maj 2016.

Annat har inte framkommit än att det föreläggande som ligger till grund för ansökan är lagligen grundat samt att det är delgivet BA och YA och har vunnit laga kraft.

Ett vite har straffrättslig karaktär och stränga krav måste därför ställas på såväl utformingen av de beslut som ligger till grund för vitets utdömande som den talan som förs av sökande myndighet. Domstolen har i ett mål om utdömande av vite även att pröva om adressaterna haft faktisk och rättslig möjlighet att följa föreläggandet. De måste därvid ha haft skäligt rådrum att genomföra ålagda åtgärder från tidpunkten då föreläggandet vunnit laga kraft till dess fristen löpt ut. Eftersom BA och YA delgavs föreläggandet samma dag som den första fristen gick ut, den 31 maj 2016, har de inte haft skäligt rådrum att till denna tidpunkt följa föreläggandet. Nämnden har inte i ansökan angivit att utdömandet skulle omfatta någon annan frist. På grund av denna oklarhet föreligger inte förutsättningar för att döma ut vitet, varför nämndens ansökan ska avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2017-09-21

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Per-Anders Broqvist, hovrättsråden Anna Tiberg, referent, och Malin Wik, samt tekniska rådet Mats Kager.

Föredragande har varit Sara Bergdahl.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2017-01-03
meddelad i
Vänernsborg

Mål nr P 3622-16

SÖKANDE

Samhällsbyggnadsnämnden i Alingsås kommun

MOTPART

1. BA

2. YA

SAKEN

Utdömande av vite

_____

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen förpliktar BA och YA att till staten utge förelagt vite om
tretusen femhundra (3 500) kronor vardera. _____

Dok.Id 348368

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänernsborg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se	0521-27 02 30	måndag – fredag 08:00-16:00 -

BAKGRUND

Samhällsbyggnadsnämnden i Alingsås kommun (nämnden) beslutade den 22 februari 2016, SBN § 28, att förelägga BA och YA, ägare till fastigheten A, att senast den 31 maj 2016 riva och utföra åtgärder enligt följande punkter.

- Riva och forsla bort rivningsavfall av garaget.
- Riva och forsla bort rivningsavfall av friggeboden.
- Röja sly.

Ovanstående punkter utmärktes på en bifogad situationsplan med numrering och foto för respektive punkt. Föreläggandet förenades med ett vite för vardera ägaren om 3 500 kr ifall åtgärderna inte utfördes inom ovan angiven tid samt därutöver ett löpande vite om 3 500 kr vid varje månadsskifte därefter som åtgärderna inte har utförts.

Nämndens beslut delgavs BA och YA den 31 maj 2016.

YRKANDEN M.M.

Nämnden har nu yrkat att BA och YA ska förpliktas att betala vite om 3 500 kr vardera. Till stöd för yrkandet har nämnden anfört bl.a. följande.

Den 17 augusti 2015 fick Samhällsbyggnadskontoret en anmälan om att tomten på fastigheten A var ovårdad och byggnader förfallna. Samhällsbyggnadskontoret skickade ut ett brev den 30 september 2015 till fastighetsägarna. Den 9 oktober 2015 gjordes ett besök på fastigheten, utan fastighetsägarnas närvaro, då det kunde konstateras att ett garage och en friggebod hade rasat ihop och att tomten var vildvuxen. Fastighetsägarna uppmanades brevledes att röja sly på tomten och att riva garaget och friggeboden och forsla bort rivningsavfallet senast den 22 januari 2016. Vid nytt besök på fastigheten den 25 januari 2016 kunde byggnadsinspektör konstatera att så inte hade skett.

Tomten anses inte vara i vårdat skick då den är igenvuxen av sly. En tomt ska skötas på ett sådant sätt att det tydligt framgår vad som är en trädgård och inte låta naturen ta över. Den nedre delen av tomten mot Gamla Kvarnabovägen är igenvuxen av sly. Den vackra stenmuren syns inte och det kan också medföra dålig sikt för trafikanter. Vid tillsynsbesök den 31 maj 2016 konstaterade byggnadsinspektör att sly hade tagits ned, men vid nytt platsbesök den 21 september 2016 låg den sly som tidigare tagits ned kvar på marken och de förfallna byggnaderna hade inte rivits.

Byggnaderna, garaget och friggeboden har förfallit och rasat samman varmed det finns påtaglig risk för människors säkerhet. Mot bakgrund av detta uppfyller tomten och byggnaderna inte kraven i 8 kap. 14 och 15 §§ plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Då fastighetsägarna inte har vidtagit åtgärder i enlighet med nämndens beslut bör ansökan om vite bifallas. Föreläggandet fattades med stöd av 11 kap. 19 och 21 §§ PBL och förenades med vite enligt 11 kap. 37 § PBL.

BA och YA har bestritt yrkandet. Till stöd för sitt bestridande har de anfört bl.a. följande.

Familjen har under flera år varit hårt ansatta av sjukdom. B har vid fyra tillfällen under de senaste två åren av olika anledningar blivit arbetslös, vilket fått honom att må psykiskt dåligt. Familjen har drabbats av andra till karaktären oangenäma händelser, så som dödsfall och skilsmässa, vilket dragit med sig ekonomiska svårigheter. Y har varit sjukskriven till och från sedan 2012, bl.a. p.g.a. komplikationer efter en bruten handled som har opererats flertalet gånger de senaste två åren. Dessutom har hon opererats för diskbräck i nacken och ska opereras igen i början av nästa år.

Någon kraft att ta tag i deras sommarvistelse Kvarnabo, byggt av Ys morfar, har därför inte funnits. De avser att Kvarnabo ska stanna kvar i deras ägo, då det egentligen ligger dem varm om hjärtat. Trots att fastigheten farit så illa tänker de sig framtida vistelser där. De har även förhoppningar och planer om att iordningställa

Kvarnabo snarast. Då det är svårt att ange precis tid för detta finns en förhoppning om att få en tidsfrist fram till den sista april 2017, samt att vitesbeloppet inte ska utdömas.

DOMSKÄL

Nämnden har som skriftlig bevisning åberopat nämndens beslut SBN § 28 Dnr 2016.038, delgivningskvittan till beslut SBN § 28 Dnr 2016.038 samt situationsplan över A och fotografier stämplade den 22 februari 2016.

Vid en ansökan om utdömande av vite har domstolen att självmant uppmärksamma brister i föreläggandet och göra en formell och materiell kontroll. Detta gäller även utan att någon part har påpekat att föreläggandet är behäftat med brist.

Ett vite har straffrättslig karaktär och stränga krav måste därför ställas på såväl utformningen av de beslut som ligger till grund för vitets utdömande som den talan som förs av sökande myndighet. Enligt 2 § första stycket lag (1985:206) om viten ska det av ett vitesföreläggande, som innebär en skyldighet för adressaten att vidta en viss åtgärd, framgå vid vilken tidpunkt eller inom vilken tidsfrist åtgärden ska vidtas. Kravet på klarhet gäller inte bara i fråga om adressat och tidsfrist för uppfyllelse utan också vid bestämmande av vilka åtgärder adressaten ska vidta.

Enligt 11 kap. 19 § PBL får ett föreläggande att inom en viss tid vidta en åtgärd riktas mot en fastighetsägare. Byggnadsnämnden får enligt 11 kap. 21 § PBL också förelägga den som äger ett byggnadsverk att inom viss tid riva byggnadsverket om det är förfallet eller skadat i väsentlig omfattning och det inte sätts i stånd inom skälig tid. Föreläggande enligt 19 och 21 §§ får förenas med vite i enlighet med 11 kap. 37 § PBL. De närmare reglerna om utformning och hantering av vitesföreläggen finns i lagen (1985:206) om viten.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att vitesföreläggandet är tillräckligt preciserat vad gäller de åtgärder som BA och YA ska vidta, då det tydligt framgår av den till föreläggandet bifogade situationsplanen

med tillhörande fotografier vad på fastigheten som ska rivas och forslas bort. Vidare har föreläggandet stöd i lag. Föreläggandet har delgetts BA och YA den 31 maj 2016 och det har vunnit laga kraft. Vitesföreläggandet gäller således.

Enligt föreläggandet skulle åtgärderna ha utförts senast den 31 maj 2016. Emellertid delgavs BA och YA föreläggandet först den 31 maj 2016, dvs. *samma datum* som föreläggandets sista dag för utförande för att undgå vite. Att bli delgiven föreläggandet och vidta samtliga åtgärder samma dag är varken rimligt eller möjligt.

Emellertid gjordes ett nytt tillsynsbesök den 21 september 2016 och inte heller vid detta besök hade BA och YA efterkommit föreläggandet. Det är först efter detta tillsynsbesök, nämligen den 30 september 2016, som yrkandet om utdömande av vite framställdes vid mark- och miljödomstolen. Det innebär att BA och YA i praktiken har fått *tre och en halv månad* på sig att följa föreläggandet. Därmed anser mark- och miljödomstolen att bristen, d.v.s. att föreläggandet delgavs samma dag som det skulle vara utfört, saknar betydelse.

BA och YA har vitsordat att de brustit i att efterkomma föreläggandet och anfört ett antal skäl till varför föreläggandet inte har följts, bl.a. att de varit hårt ansatta av sjukdom och arbetslöshet vilket resulterat i ekonomiska svårigheter.

Av 9 § första stycket lagen (1985:206) om viten följer att vitet får jämkas om det finns särskilda skäl. En sådan omständighet kan vara att tillsynsmyndigheten bestämt vitet schablonmässigt och utan hänsyn till den enskildes ekonomiska situation eller omständigheterna i övrigt.

BA och YA har emellertid inte visat att deras ekonomi varit så ansträngd att det förelagda vitesbeloppet (3 500 kr vardera) skulle

vara oskäligt. Det föreligger därmed förutsättningar att döma ut det av nämnden förelagda vitet i dess helhet. Nämndens ansökan ska därför bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 426)

Överklagande senast den 24 januari 2017

Christina Olsen Lundh

Rådman

Föredragande har varit beredningsjuristen Matilda Karlsson.